

Gevolgen verhoging AOW-leeftijd op arbeidsongeschiktheid onderschat

Zelfstandigen verdiepen zich onvoldoende in de gevolgen van de verhoogde AOW-leeftijd. De aandacht gaat vooral uit naar de pensioenregeling die niet toereikend is om op 65-jarige leeftijd te stoppen met werken. Nauwelijks bekend zijn de gevolgen voor bijvoorbeeld inkomensverzekeringen, zoals de arbeidsongeschiktheidsverzekering. Niet tijdig ingrijpen kan grote financiële gevolgen hebben.

Sinds 1 januari 2013 stijgt de AOW-leeftijd periodiek telkens met een aantal maanden. In 2018 moet de AOW-leeftijd daarmee 66 jaar zijn en in 2021 67 jaar. De aandacht gaat voornamelijk uit naar de gevolgen voor de pensioenen. Maar de gevolgen voor de inkomensverzekering, zoals de arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV), zijn ook groot.

Waarom nu een risico?

Wanneer je als zelfstandige blijvend arbeidsongeschikt raakt, heb je direct een inkomensprobleem voor de periode tussen je eindleeftijd (maximaal 65 jaar) en je AOW-leeftijd (66 of 67). Het maakt daarbij bovendien niet uit of je 29, 45 of 53 jaar bent. Daarom is het verstandig vooraf dit financiële risico goed in te schatten en zo nodig te verzekeren.

Inkomensgat van twee jaar

Nagenoeg alle bestaande arbeidsongeschiktheidsverzekeringen zijn momenteel gesloten tot de verzekerde 65 jaar wordt. Voor een zelfstandige betekent dit dat hij bij arbeidsongeschiktheid tussen zijn 65ste en 67ste levensjaar geen aanspraak kan maken op een arbeidsongeschiktheidsuitkering, terwijl hij vaak pas vanaf zijn 67ste jaar recht heeft op een AOW-uitkering.

Er zijn verschillende manieren om dit inkomenshiaat te overbruggen. Zo kan het zijn dat de zelfstandige naast AOW zelf een pensioenvoorziening heeft getroffen met een aanvangsleeftijd van 65 jaar, waardoor het inkomensgat enigszins beperkt blijft. Maar als deze pensioenvoorziening niet toereikend is om op zijn 65ste te stoppen met werken is een voor de hand liggende optie om de pensioendatum uit te stellen. Daarnaast kan hij de eindleeftijd op zijn AOV verhogen naar 66 of 67 jaar (mits hij niet arbeidsongeschikt is). Inmiddels bieden sommige arbeidsongeschiktheidsverzekeraars deze mogelijkheid aan.

Nonchalante houding

De Sociaal Economische Raad (SER) gaf eerder aan dat het pensioenbewustzijn van zelfstandigen vergroot moet worden. Dit werd bevestigd door de resultaten van een onderzoek van online interimnetwerk 'InInterim.nl.' Van de 1429 ondervraagde zzp'ers gaf 59% aan niet genoeg geld te hebben voor pensioen of er überhaupt nog niet mee bezig te zijn.

Pensioenjurist en docent voor pensioenopleidingen Emilie Schols: "De gemiddelde Nederlander denkt niet grondig na over zijn pensioen. De zelfstandige vormt daar geen uitzondering op. Pensioen wordt gezien als 'iets voor later' en de zelfstandige heeft vaak het idee dat als hij stopt met werken er voldoende inkomen is om van te leven. Die wat nonchalante houding ten opzichte van het pensioen is zorgwekkend. Voor zelfstandigen geldt meestal helemaal geen pensioenregeling dus als de inkomsten later tegenvallen is de zelfstandige aangewezen op de AOW." Een verhoging van de AOW-leeftijd naar 67 jaar vormt juist voor deze zelfstandigen aanleiding om goed na te denken over de eindleeftijd op hun arbeidsongeschiktheidsverzekering.

Risico stijgt met de jaren

Ouderen worden steeds vitaler, maar het blijft een feit dat ouderdom met gebreken komt. Ook het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) bevestigt dit. Dagelijkse handelingen als traplopen en aankleden worden steeds moeilijker naarmate we ouder worden. Van alle 55-plussers had in 2011 een op de acht moeite met een of meer dagelijkse handelingen. In 2011 bleek 72% van de 55-plussers last te hebben van een langdurige aandoening, een flink deel zelfs meerdere aandoeningen tegelijkertijd. Vrouwen hebben vooral last van gewrichtsslijtage (39 procent) en hoge bloeddruk (36 procent). Mannen juist meer hoge bloeddruk (30 procent) en gewrichtsslijtage (22 procent). Waar de ene persoon op 67 jarige leeftijd nog fluitend zijn dagelijkse bezigheden doet, bouwt een ander al af op 55 jarige leeftijd. Dit wordt niet alleen veroorzaakt door lichamelijke aandoeningen en gebreken, ook de psychische instelling en motivatie spelen een belangrijke rol.

Een feit is ook dat de kans op arbeidsongeschiktheid toeneemt naarmate men ouder wordt. Hart- en vaatziekten, urogenitale klachten en aandoeningen en ziekten van houdings- en bewegingsapparaat (ziekten van botspierstelsel en bindweefsel) komen beduidend vaker voor op oudere leeftijd. Bovendien neemt – statistisch gezien - de kans op herstel af.

Een consultant van 53 jaar met een verzekerd inkomen van €80.000,- op zijn arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV) wordt langdurig en volledig arbeidsongeschikt. Bij een eindleeftijd van 65 jaar op zijn AOV en een pensioenleeftijd van 67, heeft hij dus gedurende twee jaar geen inkomen. Hij moet dan zijn eigen financiële reserves aanspreken om deze periode te overbruggen. Had hij de eindleeftijd op zijn AOV verhoogd naar 67 jaar, dan had de verzekering € 80.000,- per jaar blijven uitkeren tot aan zijn pensioendatum.